

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION 1

PIK L. Ч. 94. Джерзі Ситі, Н. Дж., понеділок 27. квітня 1942. No. 94. Jersey City, N. J., Monday, April 27, 1942. VOL. I.

ТРИ ЦЕНТИ в Зауочених Державах Америки.
ПЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Зауочених Держав Америки.Тел. „Свобода”: BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016THREE CENTS in the United States of America,
FIVE CENTS elsewhere.

НІМЦІ НЕ ЗНАЙШЛИ БАГАТО ХЛІБА В УКРАЇНІ

ЛОНДОН. — Шведська преса доносить, що німецька влада постановила „радикально зреформувати розділ хліба” в наслідок розчарування, котре огорнуло німців після окупації України. Німецька преса, яка на початку німецько-більшевицької війни писала про обильність харчів на Україні, згадує тепер, що Україна в наслідок індустріалізації та тих страт, що потерпіла в наслідок колективізації, втратила багато як рілний край. Крім того комунікаційні труднощі унеможливають систематичний довіз збіжжя до Європи. Тому всі зусилля німців ідуть в тому напрямі, щоб Україну використати вповні в 1943. році. Тому, що бракує коней та тракторів, як також тому, що не достає інших умов для змеханізовання рілництва на Україні, пільні роботи мусять бути виконані тою незначною кількістю тракторів, що остали. Жива з 1941. р. були тільки частинно зібрані, а частинно знищені війною.

АДМІНІСТРАЦІЙНИЙ ПОДІЛ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ

БЕРН. (Швайцарія). (ОНА). — З Берліна доносять, що німецькі влади поділили Східну Галичину на 12 наступних адміністративних округ: Львів, Дрогобич, Калуш, Стрий, Станіславів, Коломия, Чортків, Тернопіль, Золочів, Камінька Струмилева, Бережани й Рава Руська.

КОМУНІКАЦІЯ МІЖ КИЄВОМ ТА РІВНИМ

НЬО-ЙОРК. — (Польський Інформативний Центр). — „Кракавер Цайтунг” з 11. квітня ц. р. подає, що між Києвом та Рівним зорганізовано автобусову комунікацію. Подорож триває 14 годин. Ця сама газета подає, що відновлено поштову комунікацію поміж Генерал-Губернаторством і Волинню.

ТАК І БУДЕ!

Злучені Держави мусять скінчити раа назавжди з ізоляцією. Американцям треба тепер зачати вивчати справи, що відносяться до таких народів і держав, що знаходяться тисячі миль від американських берегів. Так каже Вендел Вільд. І не тільки він. До такого переконання приходять навіть і ті, що були до цього цілком противної думки.

„НОВІ МЕТОДИ” БОРОТЬБИ З ПАРТИЗАНІМИ

АНКАРА (Туреччина). — Турецька преса доносить, що німецькі окупаційні влади в Польщі, Україні та Росії заводять нові методи боротьби з повстанцями. А саме, німецьке міністерство для окупованих територій на сході видало заклик до українських селян, щоб вони допомогли у боротьбі проти партизан. За це їм обіцяно великі шматки землі на власність як також значні податкові полегкості. Тим німецькі окупанти хочуть „вбити два зайці одним камінем”: нищити повстанців та наклонити українських селян до „лояльності” супроти нацистичного наїздника.

ВИСЕЛЕНО ВСІХ ЖИДІВ З ЛЮБЛИНА.

СТОКГОЛЬМ (Райтер). — Берлінський кореспондент щоденника „Афтонбладет” подає, що німецька влада виселила всіх жидів з міста Люблина. Їх приміщено у спеціальних геттах, що лежать поза границями міста.

Організація Рілництва на Окупованих Німцями Українських Територіях

Міністерство для окупованих територій на сході оголосило новий декрет про організацію рілництва на тих просторах. Декрет видано за порозумінням Герінга. Цікаво, що цей декрет видано згідно з границями, які були на сході Європи перед вибухом

німецько-совєтської війни, отже ні балтійські держави ані теж західно-українські й західно-білоруські землі не обняті декретом. Цей декрет є фактично копією совєтської колективістичної системи й майже жадних змін в сільсько-господарському житті не вносить. Німці дають лиш обіцянки, що коли селяни будуть „лояльні” та працездібні (з німецької точки бачення!), тоді вони можуть дістати частину управлюючої землі на власність.

Декрет також змінює назву „колхозів” на т. зв. „Гегаймвиртшафтен”, які будуть підлягати німецькому зарядови. Одиною ціллю тої німецької „реформи” є заохотити селян до видатнішої праці. В загальному декрет навіть не обіцяє відбудови знище-

За Тісну Співпрацю Уряду з Пресою, щоб Виграти Війну

Ен О’Гер МекКормик, відома журналістка, стоїть за те, щоб урядові чинники були в дуже тісному звязку з пресою. Каже, що таким чином легше виграти війну. Уряд, каже журналістка, повинен піддержувати серед загалу довіря до преси, а знову преса повинна зі свого боку

скріпляти в масі довіря до свого уряду. Преса, каже вона далі, моглаб зробити для уряду далеко більше, якщоб тільки уряд цього домагався.

Разом з тим Ен МекКормик критикувала ті деякі урядові кола, що не довіряють пресі як інформативному середникові.

СПІР ЗА ЛЬВІВ І ВІЛЬНО

КУРІБІШІВ (СССР). — В „Правді” та „Ізвестіях”, двох найбільших совєтських газетах, пишеться у звідомленнях совєтської пресової агенції Тасс з Лондону таке:

„Кличем польських націоналістів в Англії є „Вільно й Львів”. Вільно забрано силою від Литви минулого року, а Львів є центром Західної України, та тепер під окупацією німецьких фашистів. Газета „Ютро Польске” не знає, тишитися чи лякатись наступу червоної армії.

„Треба знати, що мешканці обох міст надійно чекають визволення з рук червоної армії, але місцеві польські націоналісти й вперті вороги Совєтського Союзу, затриважилися. Вони пояснюють собі Антлантийський Чартер так, що самоозначення литовців, латвійців, естонців, бі-

лорусів і українців можливе є лиш в границях великої польської імперії.

„Станіслав Мацкевич видрукував памфлет „Львів—Вільно”. В часі, коли тисячі й сотки тисяч совєтського народу борються та вмирають за свободу цілої Європи, автор памфлету зиває до проти-совєтської війни за Вільно й Львів (Вільно є литовським містом, а Львів українським).

„Мацкевич є рівнож проти угоди, яку підписав Сікорський зо Сталіном та також проти угоди в справі федерації з Чехословаччиною”.

Тасс передав те, що написав чехословацький лондонський журнал „Младе Ческословацке”, що згадує також про польську газету „Рада Народова”, яка теж домагається Львова та Вільна.

„Правда” також цитує польську газету „Відомості Польске”, в якій Володимир Соловій пише, що слов’яне мають двох ворогів: Німеччину та Совєтську Росію. Пише, каже „Правда”, тоді, коли в Москві організується „демонстрація слов’янської єдності”.

ЗАЙШЛА ВЕЛИКА ЗМІНА

Реймонд Клапер, американський колюніст, що відбув подорож до Індії, Китаю, Єгипту, щоб розглянутись, як там стоїть справа боротьби з державами Осі, каже, що по повороті завважив в Америці велику зміну. Є менше критики і дискусії про другорядні справи, а зате є завваги, звернені головню в тому напрямі, щоб прискіпити военну продукцію. До великих змін зачисляє теж і змінене становище Республіканської Партії в справі заграничної політики. Як відомо, партія скінчила з ізоляційним напрямом.

Bonds or bondage? Buy U. S. War Bonds.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

Як Професор Зацікавився Українцями?

(Спомин)

Кілька разів тижнево слухав я викладів про новітню історію Європи в Саскачеванському Університеті. Було це з 1927 року на 1928. Приходив до класу, сідав у лавку і слухав викладу проф. Дж. В. Симпсона, записуючи що головніше. Та хоч яка велика Україна і з цікавою минувиною, та хоч українці становлять більше як десятку частину населення Європи, то проте я ні разу не чув на викладах історії Європи слова „Україна“. Прийшла вкінді вже черга й на історію новітньої Росії та її розрост, але й в тих викладах не було ніякої згадки про Україну. Виглядало, що сталося так, що в половині 17-го століття полуднева частина Росії прилучилася до цілої Росії...

Мені, українцеві, сумно стало. Думав собі: „І чиж справді так є, що англійські вчені досі нічого не довідалися і не написали про Україну? Чиж не міг наш професор хоч дещо вичитати в книжках про 40 мільйонів українців? Чомуж і він притакує російським історикам-імперіалістам, що старалися завжди збувати Україну мовчанкою, або говорити про неї як про Полудневу або Малу Росію?“

Колиж закінчилися виклади про зріст новітньої Росії, а я не дочекався почути про Україну, як і про те, як Росія її поневолила та перемінила в свою полудневу провінцію, то я відважився вкінці запитати проф. Симпсона, чому він нічого про це не згадав. Зокрема чому не згадав бодай про Переяславську Угоду з 1654-го року, коли не про Україну взагалі. Проф. Симпсон хвилину подумав, а потім по щирості признався, що про це нічого не знає. Сказав, що такого не вчили його в школі... Але додав таке:

„Постараюся довідатися про цю справу й сказати щось про неї підчас дальших викладів“.

По викладі проф. Симпсон вдав до мене і спитав, чи я знаю про які книжки в англійській мові про Україну. Другого дня приніс я йому Шевченкового „Кобзаря“ в англійських перекладах д-ра А. Гонтера. Там є деякі пояснення про Україну.

За кілька день стрічаюся по викладі знову з проф. Симпсоном. Віддає мені „Кобзаря“ та каже коротко: „Правда, в тій книжці є кілька цікавих клясичних натяків...“

Дивуюся. Якто, це все? Бачу, що Шевченкові вірші не переконали мого професора в існування України.

Дав я опісля йому прочитати Бедвіна Сендза „Ди Юкрейн“, коротку історію України, видану в Лондоні 1914 р. Не знаю,

НІМЦІ РОЗСТРІЛЯЛИ УКРАЇНЦЯ

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — Газета „Соціалдемократен“ доносить, що німецькі окупаційні влади на Україні розстріляли українця (імені його не подано) за переховування зброї.

чи прочитав її. Та коли віддавав, то я бачив, що й Бедвін Сендз не переконав мого професора про існування України...

Та так склалося, що за яких два тижні улаштувало Історичне Товариство при Саскачеванському Університеті свої сходи й поклиало мене, щоб я вигорів короткий відчит про українців у Канаді. Коли я говорив того вечора, то коротко переповів теж й історію українського народу. А при тому сказав дещо й про українську культуру та про красу української мови. Трохи й деклямував по українськи, щоб показати красу та музичальність цієї мови.

Цей відчит зробив велике враження. Дехто із слухачів вперше почув про великий український нарід. І тому по відчиті почалася цікава дискусія між слухачами на тему канадійських українців. Були декотрі англійські студенти, що учителювали між українцями. І вони тепер пригадували собі це та розповідали публиці про красу українського співу, про вишивки, танки і т. п. А пані Мортонна, жінка А. С. Мортонна, професора історії, вступила несподівано з валізочкою, відкрила її й зачала показувати публиці взори українських вишивок. І ось так усе щасливо склалося, що заговорили про Україну. Та заважило остаточно на поглядах проф. Симпсона щось інше. А це перший грубезний том великої Історії України проф. Грушевського, який я йому дістав, заявляючи, що є ще 8 таких грубих томів тієї самої історії. Тоді мій професор, коли це переглянув, не той став. Уже не мав ні найменшого сумніву, що Україна то таки дійсність.

І з того часу проф. Симпсон не тільки читав по англійськи про Україну, але почав ще й сам вчитися української мови. В Європі ходив на виклади проф. Мірчука, а опісля почав і в Саскачеванському Університеті

ВІЩІ ОСВІТНІ КУРСИ У ВІННІПЕГІ

ВІННІПЕГ (Канада). — „Новий Шлях“ з 15. квітня ц. р. подає, що 2. липня 1942. р. почнуться Вищі Освітні Курси для тих молодих канадійських хлопців і дівчат українського походження, які цікавляться культурно-освітними, музично-співацькими та загальними організаційними справами.

На Курсах викладатимуть: проф. Олександр Кошиць: „Практичні хоріві вправи та історія повстання народних пісень“; д-р П. Маценко й д-р Я. Козарук: „Наука диригування (теорія й практика), інтонація, ритміка, загальна теорія музики, загальні відомості про гармонію, музичні форми й інструментознавство (уклад оркестру); Мир. Стечишин: Українська мова; д-р Іван Гуляй: Історія України; о. Ст. Семчук: „Історія української літератури“; О. Івах: Бесідництво; В. Свистун: Організаційне життя в Канаді; інж. В. Топольницький: Кооперація та діловодство.

Курси триватимуть 380 годин, цебто 48 днів. Кандидати можуть бути хлопці й дівчата, як студенти університетів і середніх шкіл, учителі публичних шкіл, диригенти й освітньо-культурні працівники українських організацій в Канаді, вкінці всі ті, що бажають доповнити своє знання.

давати виклади про Україну та її минувиною.

Написав я це на те, щоб показати молодому поколінню в Америці, як то нераз і тяжко посадити зерно правди про Україну та український нарід. Та коли ми те зерно засіваємо і коли воно впаде на добрий ґрунт, то таки зійде й виродить стократно. Тому то сіячі української ідеї не повинні зневірюватися від перших невдач. Коли будемо витривалими, то згодом цілий світ таки зрозуміє і відчує українські ідеали, бо вони є такими, що їх пошанує кожна свободолюбна людина.

О. Івах, Вінніпег.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ХТО З УКРАЇНЦІВ хотів би чотири великі й гарні кімнати за половину ренту? Прошу зголоситися за ДЖЕНІТОРА на адресу: 90-5 3257 — 36th Street ASTORIA, L. I.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ

МЕБЛІВ

GRAND CIRCLE

UPHOLSTERING CO., Inc.

2469 WEBSTER AVENUE

Near 188th St.

BRONX, N. Y.

Telephone: FOrdham 5-4666.

Має на складі РІЗНІ МЕБЛІ доброї якості, по домашній ціні.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіз крові для подружого свідчення.
● Геморойди й желяки лікуються без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697

Офісові години 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслуґи. X & флюроскоп. — Екзамінація \$2.00.

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуґа щира і чесна

Main Office:

383 Morris Avenue, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Філія):

969 South Broad Street, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребамі по ціні так низькій як \$150.

ОБСЛУґА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУґА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.),

BRONX, N. Y.

Tel.: MEtrose 5-6577

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарною металеву труною, двома автами, караваном, балсамуванням, вкормленням Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з виїздом однієї й належностей за церковну відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646